

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО

“30” 08 2024 р.

ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	076 Підприємництво та торгівля
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	Бізнес та приватне підприємництво
Освітній рівень:	бакалавр
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2024**

РОЗРОБНИК:

к.е.н., доц., завідувач кафедри
управління та адміністрування

Ірина ПОПАДИНЕЦЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри управління та адміністрування,
протокол № 1 від 28.08. 2024 року

к.е.н., доц., завідувач кафедри
управління та адміністрування

Ірина ПОПАДИНЕЦЬ

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП
к.е.н., доц. кафедри
управління та адміністрування

Ірина ПЕТРУНЧАК

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 30.08.2024 року

е-mail	iryna.r.popadynets@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	кафедра управління та адміністрування, 205
Посилання на сайт	<u>Ірина Попадинець</u>
Сторінка курсу в СДО	<u>Психологія управління</u>

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Освітня компонента "Психологія управління" спрямована на вивчення психологічних аспектів управлінської діяльності. Вона охоплює різноманітні теоретичні та практичні питання, що стосуються взаємодії між керівниками та підлеглими, мотивації, лідерства, прийняття рішень, комунікації в організаціях, а також впливу особистих характеристик на процес управління.

Мета та завдання дисципліни:

Метою вивчення дисципліни «Психологія управління» є формування у студентів цілісного розуміння психологічних принципів та методів, які сприяють ефективному управлінню організаціями. Курс спрямований на розвиток управлінських навичок, що базуються на знаннях з психології, а також на підвищення компетентності у розв'язанні управлінських завдань.

Завданням є:

- ознайомлення студентів з основними теоретичними підходами в психології управління;
- вивчення психологічних аспектів лідерства та стилів керівництва;
- аналіз процесів прийняття рішень в управлінні;
- дослідження мотиваційних теорій та їх застосування в управлінні;
- розгляд методів ефективної комунікації в організаціях;
- вивчення особистісних характеристик керівника та їх впливу на управлінську діяльність;
- ознайомлення з методами оцінки та розвитку управлінського потенціалу.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- сутність, завдання, предмет та об'єкт предмету психологія управління як галузі практичної діяльності та науки;
- основні аспекти управлінської діяльності та функції управління;
- знати основи розуміння процесів реалізації влади, впливу та джерел влади;
- знати основні класифікації теорій лідерства, визначати їхні ключові аспекти, вміти застосовувати та визначати переваги та недоліки кожного підходу;
- розуміти сутність психологічних аспектів лідерства та його розвитку в межах організації та його вплив на формування організаційної культури.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- вміти надавати рекомендації психологічного характеру з метою підвищення ефективності управління;
- вміти аналізувати управлінські ситуації;

- вміти організовувати та аналізувати процеси формування згуртованості та психологічного клімату в команді;
- вміти надавати науково обґрунтовані рекомендації щодо можливості проектування професійної кар'єри в організації.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Бізнес та приватне підприємництво»).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва та торгівлі й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях. ПРН 6 Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей. ПРН 13 Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких та торговельних структур.
ЗК 7. Здатність працювати в команді.	
ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.	
СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької та торговельної діяльності.	
СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1		
Семестр	1		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	28 (в годинах)	6 (в годинах)
	семінари, практичні	14 (в годинах)	2 (в годинах)
Самостійна робота		48 (в годинах)	82 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	екзамен (в годинах)		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
-	Технологія прийняття рішень
	Менеджмент
	Маркетинг

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Тема 1. Вступ до психології управління (2 год.)

1. Поняття та предмет психології управління.
2. Історія розвитку психології управління.

Самостійне вивчення: ключові психологічні теорії та підходи, які застосовуються в управлінській практиці (наприклад, теорія мотивації, теорія лідерства, теорії конфліктів).

Тема 2. Особистісні характеристики керівника (2 год.)

1. Психологічний портрет керівника.
2. Вплив особистісних рис на управлінську діяльність

Самостійне вивчення: визначте ключові особистісні риси, які мають значення для керівника (наприклад, емоційна стабільність, відкритість до нового досвіду, екстраверсія).

Тема 3. Розвиток управлінського потенціалу (2 год.)

1. Методи оцінки управлінських здібностей.
2. Програми розвитку та тренінги для керівників.

Самостійне вивчення: ефективні стратегії для розвитку управлінського потенціалу в організації (створення програми розвитку, впровадження системи оцінки ефективності, використання зворотного зв'язку).

Тема 4. Психологічні основи лідерства (2 год.)

1. Теорії лідерства.
2. Стили керівництва.

Самостійне вивчення: Роль емоційного інтелекту у впливі лідера на команду.

Тема 5. Психологічні особливості мотивування та стимулювання в управлінні (2 год.)

1. Основні теорії мотивації.
2. Мотиваційні стратегії в управлінні персоналом.

Самостійне вивчення: гендерний аспект мотивування та стимулювання в управлінні.

Тема 6. Комунікація в організаціях на основі психотипу особистості (2 год.)

1. Види та форми комунікації.
2. Бар'єри та способи покращення комунікації.

Самостійне вивчення: типи комунікаційних стратегій, що відповідають кожному психотипу.

Тема 7. Прийняття рішень в управлінні: психологічний аспект (2 год.)

1. Процес прийняття рішень.
2. Психологічні аспекти прийняття управлінських рішень.

Самостійне вивчення: фактори, які впливають на психологічний аспект прийняття рішень у менеджменті.

Зміст практичних занять

Тема 1. Вступ до психології управління (4 год.)

на основі теоретичного матеріалу провести співбесіду з керівником організації або HR-спеціалістом щодо їхнього уявлення про психологічні аспекти управління в їхній компанії. Порівняйте їхні відповіді з теоретичними концепціями психології управління та запропонуйте свої рекомендації.

Самостійне вивчення: обрати конкретний керівний аспект управління (наприклад, мотивація персоналу, управління конфліктами або формування організаційної культури) та розробити план заходів для впровадження психологічних принципів управління для покращення цього аспекту.

Тема 2. Особистісні характеристики керівника (4 год.)

на основі теоретичного матеріалу розробити психологічний портрет керівника, що включає аналіз особистісних рис, лідерських якостей, стилю управління та міжособистісних взаємин.

Самостійне вивчення: проведіть інтерв'ю з керівником або заповніть анкету, що оцінює особистісні риси, лідерські якості та стиль управління.

Тема 3. Розвиток управлінського потенціалу (4 год.)

на основі теоретичного матеріалу розробити власний план розвитку управлінського потенціалу для керівника або групи керівників в організації.

Самостійне вивчення: запропонуйте стратегії для постійного розвитку управлінських навичок.

Тема 4. Психологічні основи лідерства (4 год.)

на основі теоретичного матеріалу провести інтерв'ю або анкетування лідера в реальній організації.

Самостійне вивчення: розробіть психологічний портрет лідера на основі проведеного інтерв'ю чи анкетування.

Тема 5. Психологічні особливості мотивування та стимулювання в управлінні (4 год.)

на основі теоретичного матеріалу провести коротке опитування серед колег щодо їхнього відношення до застосування різних методів стимулювання та мотивації на роботі. Проаналізуйте отримані результати та зробіть висновки щодо їхньої ефективності та прийняття.

Самостійне вивчення: напишіть коротке есе (600-800 слів) на тему "Психологічні особливості мотивування та стимулювання в управлінні". Ваше есе повинне включати:

- огляд основних теорій мотивації та стимулювання (наприклад, теорія очікувань, теорія мотивації досягнень, теорія зворотного зв'язку).
- аналіз того, які психологічні чинники впливають на ефективність мотиваційних стратегій в організаціях.
- висвітлення практичних інструментів та методів стимулювання персоналу у сучасних умовах.

Тема 6. Комунікація в організаціях на основі психотипу особистості (4 год.)

на основі теоретичного матеріалу провести дослідження серед однокласників (або оберіть вигадану ситуацію), щоб визначити, який психотип особистості переважає серед них. Запропонуйте план заходів для оптимізації комунікації в організації, враховуючи цей психотип (які конкретні комунікаційні методи та підходи будуть найбільш ефективними для кожного виявленого психотипу?, які

стратегії можна використовувати для покращення спілкування та зменшення конфліктів між різними психотипами?)

Самостійне вивчення: Переваги та виклики при комунікації з різними психотипами в організації.

Тема 7. Прийняття рішень в управлінні: психологічний аспект (4 год.)
на основі теоретичного матеріалу придумати сценарій, в якому необхідно прийняти складне рішення. Розробити план дій для управлінця з урахуванням психологічних аспектів прийняття рішень.

Самостійне вивчення: провести інтерв'ю з керівником організації чи управлінським працівником щодо їхнього підходу до прийняття стратегічних рішень. Порівняти їхні практичні досвід та психологічні підходи з теоретичними концепціями.

Зміст самостійної роботи здобувачів
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	48	82
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	10	20
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	10	20
Підготовка звітів з практичних робіт	10	15
Підготовка до поточного контролю	10	15
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	8	12

ПОЛІТИКА КУРСУ

Коротко, з покликанням на відповідну нормативну базу УКД, висвітлити питання:¹

¹ зміст пунктів може редагуватись з огляду на особливості курсу

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

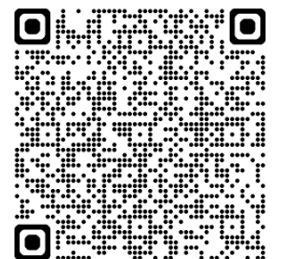
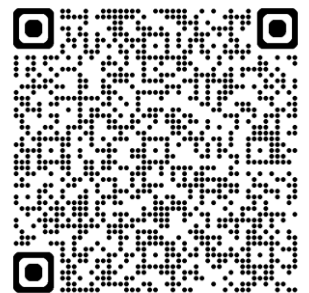
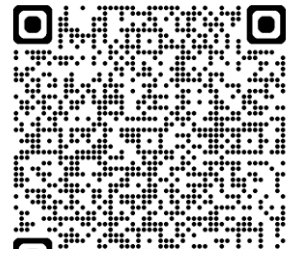
Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).² “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).³

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання ⁴	<u>Метод навчання</u>	Метод оцінювання
ПР 17 Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі,	МН 1 - словесні методи МН 2 - наочні методи МН 3 - практичні методи МН 4 - індуктивний МН 7 - аналітичний	МФО 4 - поточний контроль МФО 5 - усний контроль МФО 6 - письмовий контроль

² визначається політика використання ШІ в навчальній дисципліні - дозволене/заборонене, правила використання

³ визначається перелік електронних та інших ресурсів та умови перезарахування

⁴ для вибіркового навчальних дисциплін вказується результат навчання

дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття	МН 16 - евристичний МН 17 - дослідницький МН 18 - методи самостійної роботи вдома МН 20 - інтерактивні методи	МФО 8 - тестовий контроль МФО 11 - самооцінювання
---	--	--

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контрольні заходи⁵

(в разі потреби - розділити за семестрами)

Вид	Зміст ⁶	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	24	40
Всього:	-	100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».⁷

⁵ зміст редагується залежно від наповнення дисципліни

⁶ у випадку наявності видів роботи, які оцінюються окремо (проект, завдання тощо) прописується в окремому рядку; за відсутності - одним рядком визначається вся сукупність аудиторної роботи (опитування, поточні контрольні тощо) та визначається стандартне значення балів (35/60)

⁷ можна вказати теми чи завдання, які є обов'язковими до виконання, а також особисті підходи до оцінювання рівня знань здобувачів під час аудиторної роботи

Критерії оцінювання⁸ (за необхідності, поточного та/або підсумкового контролю)

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на заліки/екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

⁸ критерії вказуються згідно з особливостями дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ⁹

Основна література

1. Липовська Н. А., Письменний І. В. Психологія управління: навч. посіб. Дніпро: ГРАНІ, 2019. 198 с.
2. Постоян Т. Г. Психологія управління [Електронний ресурс] : навч. посіб. Одеса: Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського, 2020. 195 с. URL: <https://lib.sumdu.edu.ua/library/DocumentDescription?docid=USH.6092870>
3. Психологія управління : навч. посіб. / Р. А. Калениченко, О. Г. Льовкіна, Г. Ю. Мустафаєв та ін.; за заг. ред. Р. А. Калениченка, О. Г. Льовкіної. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 256 с. URL: <https://lib.sumdu.edu.ua/library/DocumentDescription?docid=USH.5994063>

Додаткова література

1. Pavur E. J., Jr. Leadership for managers. The Psychologist Manager Journal. 2012. 15(4). P. 269–274. <https://doi.org/10.1080/10887156.2012.730816>
2. Relationship between job satisfaction and organisational performance. Danica Bakotić. P. 118-130. Accepted 11 Mar 2015. <https://doi.org/10.1080/1331677X.2016.1163946>
3. Андрійчук І. Технології управління соціально-психологічними процесами в теорії та практиці. Territories' development: social, economic and humanitarian issues. Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2019; ISBN 978- 83-946765-9-9; P.426- 438.
4. Андрійчук І. П. Психологічні особливості конфліктів у державних та приватних організаціях. Актуальні проблеми управління закладами освіти у контексті стратегії модернізації освітньої галузі: колективна монографія / За загальною редакцією В.П. Кравця, Г.М. Мешко. Тернопіль : ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2020. 310 с. С. 128-438. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/16323>
5. Старовойтенко Н. В. Психологія управління: навчально-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / авт.-упор. : Н. В. Старовойтенко, В. І. Осипенко, І. А. Чемерис, Л. І. Білик, С. І. Ключка; М-во освіти і науки України, ЧДТУ. Черкаси : ЧДТУ, 2020. 300 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Онлайн методика діагностування “Поведінка в конфліктних ситуаціях” - <https://onlinetestpad.com/test/98-test-opisaniya-povedeniya-k-tomasa>

⁹ обов'язково: враховувати вимоги [ДСТУ 8302:2015](#) (відповідно до [Наказу № 65, від 4.03. 2016](#)), [рекомендації](#) Національного агентства з забезпечення якості вищої освіти, використовувати літературу за останні 5-7 років, наводити власні публікації за змістом навчальної дисципліни.

2. Онлайн методика діагностування “Тип темпераменту” - <https://onlinetestpad.com/ua/testview/957039-metodika-opituvalnik-g-ajzenka-tip-temperamentu>
3. Онлайн методика діагностування “Спрямованість особистості сприймання інформації тип мислення способи розуміння світу” - <https://onlinetestpad.com/ua/testview/1491801-rozshirenij-test-yunga-dlya-viznachennya-tipu-ekstravert-ambivert-chi-%D1%96ntro>